

ที่มา ภาพพจน์ และภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมของ คำอวยพรในภาษาจีนและภาษาไทย¹

อังค์วรา กุลวรรณวิจิตร²
ชัญญพร จาวะลา³

บทคัดย่อ

คำอวยพรแสดงถึงความหวังโยของผู้ให้พร ทำให้ผู้ให้พรและผู้รับพรมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน บทความนี้ศึกษาคำอวยพรในภาษาจีนและภาษาไทย โดยมุ่งวิเคราะห์และเปรียบเทียบที่มา รูปแบบภาพพจน์ มโนทัศน์ ประเพณีและวัฒนธรรมที่สะท้อนมาจากคำอวยพรในภาษาจีนและภาษาไทย

จากการรวบรวมข้อมูลตัวอย่างคำอวยพรและการศึกษาในแง่มุมต่างๆ แล้ว ผู้วิจัยพบว่ารูปแบบของคำอวยพรในภาษาจีนและภาษาไทยมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีทั้งรูปแบบร้อยแก้วและร้อยกรอง มีคำระบุโอกาสวางไว้น้าประโยคหรือท้ายประโยค นอกจากนี้ คำอวยพรของทั้งสองภาษายังมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมถึงใช้ภาพพจน์ที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิดของคนในชาติ ดังนั้น การศึกษาคำอวยพรให้ความรู้ทางด้านอรรถศาสตร์ผ่านการใช้ภาษา

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาานิพนธ์เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบคำอวยพรในภาษาจีนและภาษาไทย ปริญญาานิพนธ์ในหลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต (โปรแกรมเกียรตินิยม) สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² อังค์วรา กุลวรรณวิจิตร นิสิตหลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล ungwara1402@gmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัญญพร จาวะลา อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล chanyaporn.c@gmail.com

รูปแบบต่างๆ และความรู้ด้านสังคมศาสตร์ผ่านมโนทัศน์ ประเพณี และวัฒนธรรม

คำสำคัญ คำอวยพร ภาษาจีน ภาษาไทย ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรม

1. บทนำ

ความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์คือ ปัจจัย 4 อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ปัจจัยทั้ง 4 นี้ทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ แต่หากจะใช้ชีวิตอย่างมีความสุข บางคนก็ต้องการความรัก ความหวังใย และกำลังใจด้วยการอวยพรเป็นหนึ่งในวิธีการแสดงออกถึงความรัก ความหวังใย และกำลังใจ การอวยพรเป็นเรื่องใกล้ตัว เรารับรู้ได้ตลอดเวลา เช่น การอวยพรว่าขอให้ “โชคดี” เมื่อออกจากบ้าน การอวยพรขอให้แม่ค้า พ่อค้า “ขายดี” หรือแม่กระทั่งการพูดว่าขอให้ “ฝนดี” ก่อนนอน ถ้อยคำเหล่านี้ล้วนเป็นคำอวยพรที่พบได้ในชีวิตประจำวัน จะเห็นได้ว่าการอวยพรปรากฏอยู่รอบตัวเรา เพียงแต่บางคนอาจไม่ได้สังเกตเห็นความสำคัญของมัน และแม้ว่าหลังจากที่รับพรแล้ว ผู้รับพรอาจจะไม่ได้ “โชคดี” “ขายดี” หรือ “ฝนดี” แต่อย่างน้อยผู้รับพรก็รับรู้ได้ถึงความหวังใยของผู้ให้พร ทั้งยังเป็นการพูดเพื่อแสดงไมตรีจิตต่อกัน

การอวยพรเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่ง จึงจำเป็นต้องมีผู้ส่งสาร ผู้รับสาร และสื่อกลาง โดยสื่อกลางที่สำคัญก็คือ ภาษามนุษย์ ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาคำอวยพรภาษาจีน และภาษาไทยเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เพราะนอกจากการวิเคราะห์รูปแบบลักษณะพิเศษ และการใช้ภาษาของคำอวยพรแล้ว ยังสามารถศึกษาความคิด ความเชื่อ ประเพณี ค่านิยมและวัฒนธรรมที่แฝงอยู่ในคำ

อวยพรอีกด้วย ผู้วิจัยหวังว่าการศึกษาเปรียบเทียบคำอวยพรในภาษาจีนและภาษาไทยจะช่วยให้เข้าใจความคิดและวัฒนธรรมของชาวจีนและชาวไทยมากยิ่งขึ้น

2. คำนิยามของคำอวยพรภาษาจีนและภาษาไทย

ตั้ง เซียงตงและตั้ง เซียงเซิง⁴ (邓向东, 邓向生 Deng Xiang dong, Deng Xiangsheng) (2009: 2) กล่าวว่า คำอวยพร คือ

ข้อความแสดงความยินดีหรือพุดต่อบรับในเทศกาลวันสำคัญ งานเลี้ยง และในโอกาสต่างๆ รวมถึงระบุารูปแบบของคำอวยพรมี 2 แบบ คือแบบที่ไม่เป็นทางการและแบบที่เป็นทางการแบบที่ไม่เป็นทางการมักใช้ประโยคที่สั้นและกระชับในการอวยพร โดยสามารถใช้คำคมหรือกลอนเพื่อแสดงความจริงใจ หรือทำให้ภาษางดงามขึ้นได้ ส่วนแบบที่เป็นทางการเหมือนการเขียนรายงาน เนื้อหาโดยรวมประกอบด้วยหัวข้อ ชื่อผู้รับพรใจความ และคำอวยพร

ความหมายของคำอวยพรในภาษาไทยคล้ายคลึงกับในภาษาจีน พรทิพย์ พุกผาสุก (2551: 1, 11, 21, 27) นิยามคำอวยพรไว้ในหนังสือภาษาที่ใช้ให้พรในสังคมไทยว่า การอวยพรเป็นการใช้

⁴ การทับศัพท์ในบทความนี้ยึดตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2550

ภาษาเชิงสร้างสรรค์ การใช้ภาษาเพื่อให้กำลังใจ ส่งผลให้ผู้รับพรและผู้ให้พรมีความสุข การอวยพรในภาษาไทยมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ดังที่ปรากฏในเสภาขุนช้าง-ขุนแผน ตอนที่นางศรีประจันให้พรแก่นางพิมพิลาไลยในวันแต่งงาน รูปแบบของคำอวยพรภาษาไทยเหมือนกับภาษาจีนคือ แบ่งออกเป็นแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีทั้งแบบร้อยแก้วและร้อยกรอง แต่สิ่งที่แตกต่างจากคำอวยพรในภาษาจีน คือ ส.ค.ส. ซึ่งย่อมาจาก ส่งความสุข ในสมัยก่อนผู้คนยังส่ง ส.ค.ส. ให้แก่กัน แต่ในปัจจุบันผู้คนไม่นิยมส่ง ส.ค.ส. กันแล้ว ยกเว้นแต่ ส.ค.ส. จากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ส.ค.ส.ที่ประชาชนทุกคนเฝ้ารอที่จะได้รับในวันปีใหม่ทุกๆ ปี และการส่งส.ค.ส.นี้ได้กลายเป็นสิ่งสำคัญในวันปีใหม่ของคนไทย

การอวยพรเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ และทุกโอกาส แต่โอกาสที่สำคัญและมีการใช้คำอวยพรมากที่สุดคือ โอกาสวันปีใหม่⁵ โอกาสวันเกิด และโอกาสแต่งงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาและวิเคราะห์คำอวยพรภาษาจีนและภาษาไทยจากตัวอย่างคำอวยพรเนื่องในโอกาสวันปีใหม่ โอกาสวันเกิด และโอกาสแต่งงาน โอกาสละ 250 คำอวยพร จากการรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยพบว่าชาวจีนให้ความสำคัญกับการศึกษาในเรื่องดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากเอกสารบทความและหนังสือที่บันทึกไว้จำนวนมาก

⁵ วันปีใหม่สากลตามปฏิทินเกรกอเรียน (Gregorian Calendar) คือวันที่ 1 มกราคมของทุกปี

3. ที่มาของคำอวยพร

คำอวยพรที่ใช้กันทั่วไปถูกหยิบยกมาจากถ้อยคำที่มีความหมายดีและเป็นมงคลโดยนำมาจากสำนวน เพลง วรรณกรรม หรือคำพูดของบุคคลที่มีชื่อเสียง

จากการรวบรวมตัวอย่างคำอวยพรภาษาจีนทั้งสามโอกาส (โอกาสปีใหม่ วันเกิด และแต่งงาน) โอกาสละ 250 ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าคำอวยพรภาษาจีนมีที่มาจากสำนวนมากที่สุด โดยมีจำนวน 331 ข้อมูล วรรณกรรมประเภทต่างๆ 34 ข้อมูล เพลง 4 ข้อมูล คำพูดของบุคคลที่มีชื่อเสียง 5 ข้อมูล ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างคำอวยพรจากแหล่งที่มาต่างๆ แหล่งละ 1 ตัวอย่าง พร้อมกับอธิบายตัวอย่างคำอวยพรโดยสังเขป

1. สำนวน สำนวนจีน⁶ มีตัวอักษรจีนตั้งแต่ 3 ถึง 14 ตัว สำนวนในตัวอย่างคำอวยพรส่วนใหญ่มีตัวอักษร 4 ตัว พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556: 1227) นิยามความหมายของสำนวนว่า คือ “ข้อความหรือโวหารที่มีความหมายไม่ตรงตัว”

ตัวอย่างที่ 1

在此，我祝愿爸爸您老人家福如东海水，寿比南山松。愿我们永远拥有一个快乐、幸福的家庭。（吕双波,2010: 135）

Zài cǐ, wǒ zhùyuàn bàba nín lǎorénjiā fú rú Dōnghǎi shuǐ, shòu bǐ Nánshān sōng. Yuàn wǒmen yǒngyuǎn yǒngyǒu yī gè

⁶ “สำนวนจีน” ในที่นี้หมายถึงสำนวนในความหมายกว้าง ครอบคลุมถึงสำนวน สุภาษิต และคำพังเพยจีน

kuàilè, xìngfú de jiātíng. (Lu Shuangbo, 2010: 135)

ถึงตอนนี้ ลูกขออวยพรให้คุณพ่อมีความสุขดุจน้ำ
ทะเลต่งไห่ อายุยืนดั่งต้นสนที่ภูเขาหนานชาน
ขอให้พวกเราครอบครัวที่มีความสุขและโชคดี
ตลอดไป

สำนวน 福如东海 fú rú Dōnghǎi ใช้อวยพรได้ในหลาย
โอกาส ส่วนสำนวน 寿比南山 shòu bǐ Nánshān มักใช้อวยพรผู้สูง
อายุ เพื่อขอให้มียายุยืนดุจตั้งภูเขาจงหนานชาน หยาง เป็นเสียง (杨
本祥 Yang Benxiang) (2008: 116-117) ให้ความเห็นว่า คำว่า
“หนานชาน” (南山 Nánshān) ในที่นี้หมายถึง “ภูเขาจงหนานชาน”
(终南山 Zhōngnán Shān) ภูเขาที่ตั้งอยู่บริเวณเทือกเขาฉินหลิง (秦
岭 Qínling) มณฑลฉ่านซี (陕西 Shǎnxī) มีต้นไม้สีเขียวอุดม
สมบูรณ์ตลอดทั้งปี ส่วนทะเลต่งไห่ (东海 Dōnghǎi) เป็นทะเลที่
กว้างใหญ่ ชาวจีนจึงใช้สถานที่ทั้งสองแห่งในการเปรียบเทียบ และ
นำมาใช้ในการอวยพรในเวลาต่อมา

2. วรรณกรรม วรรณกรรมจีนมีอิทธิพลต่อความคิดของชาว
จีนเป็นอย่างมาก คำอวยพรเองก็ได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรม
เช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างคำอวยพรในตัวอย่างที่ 2

ตัวอย่างที่ 2

你如一叶扁舟，载着我驶向知识的海洋。老
师，谢谢你。祝福你新年快乐，桃李满天下。
下。（方显辉,2013: 132）

Nǐ rú yī yè piānzhōu, zàizhe wǒ shǐ
xiàng zhīshì de hǎiyáng. Lǎoshī, xièxie

ní. Zhùfú nǐ xīnnián kuàilè, táo lǐ mǎn tiānxià. (Fang Xianhui, 2013: 132)

คุณครูเปรียบเสมือนเรือลำเล็ก บรรทุกหนูและเดินเรือไปยังมหาสมุทรแห่งวิชาความรู้ ขอขอบพระคุณคุณครู และขออวยพรให้คุณครูมีความสุขในวันปีใหม่ มีลูกศิษย์มากมายทั่วทั้งแผ่นดิน

桃李满天下 táo lǐ mǎn tiānxià แปลว่า “ลูกศิษย์มากมายทั่วทั้งแผ่นดิน” ท้าว เจี้ยนเจี๋ย (郝建杰 Hao Jianjie 2014: 299-300) กล่าวว่าสำนวนดังกล่าวปรากฏในบันทึกทางประวัติศาสตร์เรื่อง “จื่อจื่อทงเจี้ยน” (《资治通鉴》 Zīzhì Tōngjiàn) คำว่า 桃 táo “ลูกท้อ” และ 李 lǐ “ลูกพลัม” ในสำนวนดังกล่าวหมายถึง “ลูกศิษย์” เป็นการใช้อรรถาพิพจน์แบบอุปสัทกษณ์ในการสร้างสำนวน

3. เพลง เนื้อเพลงที่มีความหมายดีมักถูกนำมาใช้ในการอวยพร จากตัวอย่างคำอวยพรภาษาจีนทั้งหมดที่ศึกษา คำอวยพรที่มาจากเนื้อเพลง คือ คำอวยพรเนื่องในโอกาสวันเกิดและแต่งงาน

ตัวอย่างที่ 3

满头花发是母亲操劳的见证，微弯的脊背是母亲辛苦的身影.....祝福我亲爱的母亲年年有今日、岁岁有今朝！（张超，2012: 82）

Mǎntóu huā fā shì mǔqīn cāoláo de jiànzhèng, wēi wān de jǐbèi shì mǔqīn xīnkǔ de shēnyǐng.....zhùfú wǒ qīn'ài de

mǔqīn niánnián yǒu jīnrì, suìsuì yǒu
jīn zhāo! (Zhang Chao, 2012: 82)

ผมชาวโพลนเต็มศรัทธาคือหลักฐานแสดงความเหน็ด
เหนื่อยของแม่ หลังจากที่คุ้มงคือภาพความลำบากของ
แม่ ขออวยพรให้คุณแม่ที่รักมีทุกๆ ปีและทุกๆ วันที่
เป็นดังเช่นวันนี้!

เนื้อเพลง 年年有今日，岁岁有今朝 Niánnián yǒu
jīnrì, suìsuì yǒu jīn zhāo ในตัวอย่างที่ 3 แปลว่า “ทุกๆ ปี
ทุกๆ วันให้เป็นเช่นวันนี้” โดยตัดมาจากเพลงจู่ไฉ่วเกอ (《祝寿歌》
Zhùshòu gē)

4. คำพูดของบุคคลที่มีชื่อเสียง คำอวยพรในตัวอย่างที่ 4
เป็นคำอวยพรที่มาจากคำพูดของผู้ที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการ
ดำเนินชีวิตของชาวจีนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ตัวอย่างที่ 4

今天是xxx老先生 66 岁生日，他保留着 46 岁
不惑之年的安详。祝你年年有今日，岁岁有
今朝，六六大顺、生日快乐、万寿无疆！

(邓向东，邓向生, 2009: 47)

Jīntiān shì ××× lǎo xiānsheng
liùshíliù suì shēngrì, tā bǎoliúzhè
sìshíliù suì bùhuòzhīnián de ānxiáng.
Zhù nǐ niánnián yǒu jīnrì, suìsuì yǒu
jīn zhāo, liùliù dà shùn, shēngrì
kuàilè, wàn shòu wú jiāng!(Deng Xiaodong,
Deng Xiangsheng, 2009: 47)

วันนี้เป็นวันครบรอบวันเกิด 66 ปีของคุณ xxx คุณยังคงรักษาความสงบนิ่งและเยือกเย็นในวัย 46 ปีเอาไว้ ขออวยพรให้ทุกๆ ปี ทุกๆ วันของคุณเป็นเช่นวันนี้ มีแต่ความราบรื่น มีความสุขในวันเกิด และมีอายุยืนนาน

不惑之年 bùhuò zhī nián แปลว่า “ช่วงอายุ 40 ปี” วลีดังกล่าวมาจากคำพูดของขงจื้อ (孔子 Kǒngzi) 四十而不惑 sìshí ér bù huò “เมื่ออายุ 40 ปี ฉันทปราศจากความสงสัย ลังเลทั้งปวง” ขงจื้อเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อชาวจีนอย่างมาก เฝิง โหย่วหลัน (冯友兰 Feng Youlan 2553: 51-52) ให้ความเห็นว่าเริ่มแรกขงจื้อเป็นเพียงครูธรรมดา ต่อมาจึงได้รับการยกย่องจากชาวจีนว่าเป็นอภิศุทธิยปราชญ์และนักปรัชญาจีน จนกระทั่งในปัจจุบัน ขงจื้อก็ยังคงถือเป็นครูที่ยิ่งใหญ่คนหนึ่งของชาวจีน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมคำอวยพรภาษาไทยที่ใช้ในโอกาสต่างๆ โอกาสละ 250 ข้อมูล จากการศึกษาพบว่า คำอวยพรภาษาไทยมีที่มาจากสำนวนและคำพังเพยมากที่สุด กล่าวคือ มีจำนวน 19 ข้อมูล พรจากพระภิกษุสงฆ์ 12 ข้อมูล คำพูดของบุคคลผู้มีชื่อเสียง 4 ข้อมูล และพระราชดำรัสของพระมหากษัตริย์ 4 ข้อมูล ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างคำอวยพรที่มีที่มาจากแหล่งที่มาต่างๆ ตามที่กล่าวข้างต้นดังนี้

1. สำนวนและคำพังเพย สำนวนและคำพังเพยที่ใช้ในแต่ละโอกาสมักมีความสอดคล้องกับโอกาสนั้นๆ ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้สำนวน ข่าวใหม่ปลามัน กิ่งทองใบหยก และถือไม้เท้ายอดทอง กระบองยอดเพชร ในคำอวยพรเนื่องในโอกาสแต่งงาน

ตัวอย่างที่ 5

มิให้รีปีพาทย์ผงดแล้ว
เสียงเจ็ยแจ้วกล่อมรักสลักขวัญ
ให้เราหวานชื่นทุกคืนวัน
เป็นข้าวใหม่ปลามันทุกวันคืน

(ยอดกมล, 2533: 38)

สำนวน ข้าวใหม่ปลามัน จากคำอวยพรในตัวอย่างที่ 5 ข้างต้น ใช้กล่าวถึง “สามีภรรยาที่เพิ่งแต่งงานกันใหม่ๆ” ชุนวิจิตร มาตรา (2541: 29, 75-76) อธิบายไว้ว่า ชาวไทยใช้ข้าวใหม่และปลามันในการเปรียบเทียบกับคู่สามีภรรยา เพราะอาหารหลักของคนไทย คือข้าวและปลา และในช่วงครึ่งปีหลัง คนไทยจะกินข้าวที่เพิ่งเก็บเกี่ยวใหม่ ช่วงเวลาที่เก็บข้าวใหม่เป็นช่วงเวลาเดียวกับช่วงที่ปลามีมันมาก ข้าวใหม่และปลาที่มันมักมีรสชาติอร่อยสำหรับคนไทย ข้าวมันใหม่ปลามันจึงมีความหมายแฝงคือ สิ่งของใหม่ๆ มักจะดี ดังนั้น การอวยพรขอให้สามีภรรยาเป็นเหมือนข้าวใหม่ปลามันจึงหมายถึง การอวยพรให้มีความสุขและรักกันเหมือนตอนที่เพิ่งแต่งงานใหม่

2. คำอวยพรจากพระภิกษุสงฆ์ คำอวยพรที่มาจากพระสงฆ์ มักพบการใช้คำว่าจตุรพิธพร หรืออายุ วรรณะ สุขะ พละ คำเหล่านี้ มักปรากฏในคำอวยพรเนื่องในโอกาสวันเกิดและปีใหม่

ตัวอย่างที่ 6

ในมหามงคฺลสมัย งานฉลองการเวียนมาบรรจบ
ครบรอบ...ปี แห่งวันเกิดของคุณ... จึงขออำนาจพร
และขออำนาจของคุณพระศรีรัตนตรัยอภิปาลรักษา
คุณ...ให้เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ตลอดกาลนาน
เทอญ (ศรีธธา, 2519: 292-293)

ชาวไทยนับถือศาสนาพุทธ และศาสนาพุทธเองก็มีบทบาทในการดำเนินชีวิตของชาวไทยเช่นเดียวกัน ชาวพุทธจึงเลื่อมใสและศรัทธาในพระสงฆ์ หรือผู้เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า ทุกคำพูดและคำสอนถือเป็นคำมงคล มีความหมายที่ดี ดังนั้น จึงมีการใช้คำอวยพรของพระสงฆ์ในการอวยพร

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2561: 56, 255-258) กล่าวว่า จตุรพิธพร หมายถึง “อายุ (ความมีอายุยืน) วรรณะ (ความมีผิวพรรณงาม) สุขะ (ความสุกกายสบายใจ) และผละ (ความแข็งแรงทางกายภาพ)” ปัจจุบัน คำว่า จตุรพิธพร เป็นคำอวยพรที่ใช้ได้ทั่วไปในทุกโอกาส ใครจะใช้คำนี้ในการอวยพรก็ได้

3. พระราชดำรัสของพระมหากษัตริย์ ในวันขึ้นปีใหม่ของไทย ประชาชนจะได้รับส.ค.ส. พระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งธรรมเนียมดังกล่าวก็ได้สืบทอดมาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน คำอวยพรในตัวอย่างที่ 7 ด้านล่างเป็นตัวอย่าง ส.ค.ส. พระราชทานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ตัวอย่างที่ 7

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวไทยเคารพบูชา จงอภิบาลรักษาท่านทุกคน ให้ปราศจากทุกข์ ปราศจากโรค ปราศจากภัย ให้มีความสุขกาย สุขใจ และความสำเร็จสมหวังตลอดศกหน้านี้โดยทั่วกัน (พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ ปีพุทธศักราช 2553) (เอกรัตน์ อุดมพร, 2553: 18)

ภานุศร เครือปัญญาดี (2553: 9-15) กล่าวว่าพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงประดิษฐ์บัตร ส.ค.ส. ด้วยพระองค์เอง คำอวยพรในบัตรส่งความสุขเกี่ยวข้องกับสภาพเหตุการณ์บ้านเมืองในแต่ละปี และแฝงข้อคิดต่างๆ เพื่อเตือนสติประชาชนในการใช้ชีวิต คำอวยพรของพระองค์ ผู้เป็นดังพ่อของชาวไทย จึงเปรียบเสมือนปรัชญาชีวิต เมื่อปฏิบัติตามแล้ว ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ

4. คำพูดของบุคคลผู้มีชื่อเสียง คำอวยพรของบุคคลเหล่านี้ได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือ เพราะเขาเหล่านี้มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี มีชื่อเสียงในบทบาทของตนเอง หรือมีความสำคัญต่อคนส่วนใหญ่ ตัวอย่างคำอวยพรของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ผู้วิจัยหยิบยกมาคือ คำอวยพรของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ตัวอย่างที่ 8

พุทธศักราช 2552 ปีใหม่แล้ว
อัญเชิญพระสรวงแก้วครอบองค์สาม
ทรงแผ่รัศมีพระศรีที่แสนงาม
พระบารมียังทุกยามให้รื่นรมย์
ไกลความทุกข์ความยากที่มากมี
ทุกชีวิตในโลกนี้ไกลขึ้นชม
เย็นฉ่ำด้วยพระพุทธรธรรมประไพพรพรม
เป็นอุดมพรปีใหม่จากใจพระ

(เอกรัตน์ อุดมพร, 2553: 26)

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก คือ สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ 19 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

คำอวยพรภาษาจีนและภาษาไทยมีที่มาจากสำนวนเหมือนกัน แต่เนื่องจากคนส่วนใหญ่ในประเทศไทยนับถือศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธจึงมีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ และการกระทำของชาวไทย ดังจะเห็นได้จากคำอวยพรภาษาไทยมีที่มาจากคำให้พรของพระสงฆ์และคำพูดของบุคคลผู้มีชื่อเสียง เป็นต้น ส่วนคำอวยพรภาษาจีนที่หยิบยกคำพูดของขงจื้อและเหมา เจ๋อตง (毛泽东 Máo Zédōng) ก็สะท้อนให้เห็นถึงความคิดของชาวจีนเช่นกัน เพราะทั้งสองท่านเป็นผู้ที่ยิ่งใหญ่และมีชื่อเสียงในบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมถึงมีอิทธิพลต่อประเทศจีนและชาวจีนจวบจนถึงปัจจุบัน

4. ภาพพจน์ที่ใช้ในคำอวยพรภาษาจีนและภาษาไทย

ภาพพจน์ คือ ศิลปะในการใช้ภาษารูปแบบหนึ่ง ภาพพจน์ที่ปรากฏในตัวอย่างคำอวยพร ได้แก่ อุปลักษณ์ อุปมา บุคลาธิษฐาน สัญลักษณ์ อธิพจน์ และนามนัย

จากข้อมูลคำอวยพรภาษาจีน 750 ข้อมูล มีการใช้ภาพพจน์อุปมามากที่สุด กล่าวคือ มีจำนวนถึง 163 ครั้ง รองลงมาคือ ภาพพจน์อุปลักษณ์ 160 ครั้งและภาพพจน์รูปแบบอื่นอีก 115 ครั้ง ผู้วิจัยยกตัวอย่าง คำอวยพรที่มีการใช้ภาพพจน์ โอกาสละ 1 ตัวอย่าง เพื่อให้เห็นภาพการใช้ภาพพจน์ในคำอวยพรได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่างคำอวยพรภาษาจีนเนื่องในโอกาสปีใหม่

ตัวอย่างที่ 9

我静静地等待着，等待着钟声敲响，在这万人祈祷、祝福的时候，愿你最辉煌的梦想成

为现实。我把心舟满载的幸福与喜悦，悄悄带给你：春节快乐！（林澜, 2009: 171）

Wǒ jìngjìngde dēngdàizhe,
dēngdàizhe zhōngshēng qiāoxiǎng,
zài zhè wàn rén qídǎo, zhùfú de
shíhou, yuàn nǐ zuì huīhuáng de
mèngxiǎng chéngwéi xiànrshí. Wǒ bǎ xīn
zhōu mǎnzài de xìngfú yǔ xǐyuè,
qiāoqiāo dài gěi nǐ: Chūnjié kuàilè!
(Lin Lan, 2009: 171)

ฉันรอคอยอย่างเงียบๆ รอคอยเสียงระฆังที่จะดังขึ้น
ตอนที่คนมากมายกำลังขอพรและอวยพร ขอให้
ความฝันที่เปล่งประกายที่สุดของเธอเป็นจริง ฉัน
เอาความโชคดีและความสุขที่ขามาเต็มเรือใจ
ค่อยๆ มอบให้เธอ สุขสันต์วันปีใหม่

อู๋ หลี่เฉวียน (吴礼权 Wú Lǐquán 2006: 64-66) กล่าวว่า
เราสามารถสังเกตการใช้อุปสรรคณ์ในภาษาจีนได้จากคำว่า 是 shì
ซึ่งแปลว่า “เป็น คือ” แต่ในตัวอย่างที่ 9 ข้างต้นไม่ปรากฏคำดังกล่าว
เพราะใช้วิธีนำเอาคำ 2 คำที่ต้องการเปรียบเทียบมาวางติดกัน
นอกจากนี้ 心舟 xīn zhōu “เรือใจ” เป็นการเปรียบเทียบว่าเป็นเรือที่
ขนความสุข การใช้ภาษาลักษณะนี้ คือ ภาพพจน์แบบอุปสรรคณ์ ซึ่ง
ปรากฏในภาษาไทยเช่นเดียวกัน

ตัวอย่างคำอวยพรภาษาจีนเนื่องในโอกาสวันเกิด

ตัวอย่างที่ 10

亲爱的老师，虽然我们远隔千里，可丝毫减少不了我对您的喜悦。在这美好的日子里，我请风儿为您送去我最诚挚的祝福：老师，生日快乐！（林澜, 2009: 76）

Qīn'ài de lǎoshī, suīrán wǒmen yuǎngé qiānlǐ, kě sīháo jiǎnshǎo bùliǎo wǒ duì nín de xīyuè. Zài zhè měihǎo de rìzi lǐ, wǒ qǐng fēng wèi nín sòngqù wǒ zuì chéngzhì de zhùfú: Lǎoshī, shēng rì kuàilè! (Lin Lan, 2009: 76)

คุณครูที่รัก ถึงแม้เราจะอยู่ห่างไกลกันเป็นพันลี้ แต่มันไม่อาจลดทอนความรักที่หนูมีต่อคุณครูได้เลย ในวันที่สวยงามนี้ หนูขอเชิญลมให้ส่งคำอวยพรที่จริงใจที่สุดของหนูไปให้คุณครู สุขสันต์วันเกิดค่ะครู

คำอวยพรในตัวอย่างที่ 10 มีการใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน หรือการทำให้สิ่งที่ไม่มีชีวิตมีอาการและท่าทางเหมือนคน ประโยค 我请风儿为您送去我最诚挚的祝福 Wǒ qǐng fēng wèi nín sòngqù wǒ zuì chéngzhì de zhùfú แปลว่า “ฉันขอเชิญลมให้ส่งคำอวยพรที่จริงใจที่สุดของฉัน” ในความเป็นจริงลมไม่สามารถส่งคำอวยพรได้ ประโยคดังกล่าวจึงถือเป็นประโยคที่มีการใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน

ตัวอย่างคำอวยพรภาษาจีนเนื่องในโอกาสแต่งงาน

ตัวอย่างที่ 11

幸福的新郎新娘，在你们婚姻的日子里，我真诚地祝福你们今后的生活像蜜糖般甜甜蜜蜜；祝福你们拥有的爱情，像钻石般长长久久；祝福你们的事业，像黄金般灿烂辉煌。

(魏宁, 2010: 62)

Xìngfú de xīnláng xīnniáng, zài nimen hūnyīn de rizi lǐ, wǒ zhēnchéng de zhùfú nimen jīnhòu de shēnghuó xiàng mìtáng bān tiántián mìmì; zhùfú nimen yōngyǒu de àiqíng, xiàng zuànrú bān chángcháng jiǔjiǔ; zhùfú nimen de shìyè, xiàng huángjīn bān cànlàn huīhuáng. (Wei Ning, 2010: 62)

เจ้าบ่าวเจ้าสาวที่มีความสุขคู่นี้ ในวันแต่งงานของพวกคุณ ผมขออวยพรอย่างจริงใจ ขอให้ชีวิตของพวกคุณต่อจากนี้หวานดั่งน้ำผึ้ง ขอให้ความรักที่พวกคุณมีอยู่ยั่งยืนยาวนานดั่งเพชร และขอให้การทำงานของพวกคุณรุ่งเรืองสุขสกาสดั่งทองคำ

คำอวยพรข้างต้นมีการใช้ภาพพจน์แบบอุปมา สังกัดได้จากคำว่า 像 xiàng ซึ่งแปลว่า “เหมือนหรือคล้าย” นอกจากนี้ คำอวยพรเนื่องในโอกาสแต่งงานมักใช้คำว่า 甜 tián ที่แปลว่า “หวาน” ใน การอวยพรความรักของคู่บ่าวสาว ดังจะเห็นได้จากคำอวยพรในตัวอย่างที่ 11

จากคำอวยพรภาษาไทยทั้งหมด 750 ข้อมูล พบว่ามีการใช้ภาพพจน์อุปมามากที่สุด กล่าวคือ มี จำนวน 58 ครั้ง รองลงมาคือภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ จำนวน 37 ครั้งและภาพพจน์รูปแบบอื่นอีก 32 ครั้ง ตัวอย่างคำอวยพรที่ 12 เป็นตัวอย่างคำอวยพรภาษาไทยที่มีการใช้ภาพพจน์ โดยขอยกตัวอย่างโอกาสละ 1 ตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างคำอวยพรภาษาไทยเนื่องในโอกาสปีใหม่

ตัวอย่างที่ 12

ฤกษ์ดีปีใหม่นี้พี่ขออวยพร

จากอมรฟากฟ้าสรวงสวรรค์

แต่แก้วตาของพี่น้องเท่านั้น

จงสุขสันต์ชื่นฤดีทั้งปีเอย

(ยอดกมล, 2533: 78)

การใช้อุปลักษณ์ในตัวอย่างคำอวยพรที่ 12 ไม่ปรากฏกล่าวคือ หรือ เป็น แต่ใช้คำว่าแก้วตาเพียงอย่างเดียว เพราะในที่นี้ ผู้ให้พรไม่ได้หมายถึงแก้วตาที่เป็นอวัยวะ แต่เปรียบผู้เป็นที่รักกับแก้วตาเพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้รับพรเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ให้พร

ตัวอย่างคำอวยพรภาษาไทยเนื่องในโอกาสวันเกิด

ตัวอย่างที่ 13

อายุยืนหมื่นปีไม่มีหมอง วรรณะผ่องโสภาสง่าศรี

สุขะห่มกายรินชื่นชีวี พละแข็งแรงดีทุกวี่วัน

(อุ้ยเสี่ยวป้อ, 2556: 148)

จากตัวอย่างที่ 13 มีการใช้อธิพจน์ หรือการกล่าวเกินจริง เพราะตามปกติอายุโดยเฉลี่ยของมนุษย์ส่วนมากไม่เกิน 80 ปี เพราะฉะนั้น การมีอายุยืนถึงหมื่นปีจึงเป็นการกล่าวเกินจริง โดยเป็นการใช้

ภาพพจน์เพื่อแสดงถึงความจริงใจและความห่วงใยของผู้ให้พร หวังว่าผู้รับพรจะมีชีวิตที่ยืนยาว

ตัวอย่างคำอวยพรภาษาไทยเนื่องในโอกาสแต่งงาน

ตัวอย่างที่ 14

ให้ชีวิตสมรสสุขสดชื่น

ทุกวันคืนมีแต่รักสมัครสมาน

มีโช่ทองคล้องใจเป็นพยาน

ดอกรักบานเคียงคู่อยู่นิรันดร

(นพดล สังข์ทอง, 2554: 123)

“โช่ทองคล้องใจ” เป็นการใช้ภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ “โช่ทองคล้องใจ” หมายถึง ลูก คนไทยมักเปรียบลูกกับโช่ทอง เพราะลูกเป็นสิ่งสำคัญ เกิดมาจากรักของพ่อแม่ เสมือนกับโช่ทองที่คล้องใจ ผูกใจของสามีภรรยาเข้าไว้ด้วยกันนั่นเอง

หลังจากที่ได้รวบรวมตัวอย่างคำอวยพรทั้งภาษาไทยและภาษาจีน รวมถึงวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในคำอวยพร ผู้วิจัยพบว่าการใช้ภาพพจน์ในคำอวยพรภาษาจีนมากกว่าภาษาไทย โดยคำอวยพรภาษาจีนมีการใช้ภาพพจน์ 438 ครั้ง ส่วนภาษาไทยมีการใช้ภาพพจน์ทั้งหมด 127 ครั้ง

5. มโนทัศน์ ภาพลักษณ์ทางสังคม วัฒนธรรม และความเชื่อที่สะท้อนผ่านคำอวยพร

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยกล่าวถึงความเชื่อและวัฒนธรรมที่ปรากฏในคำอวยพรภาษาจีนและภาษาไทย และให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความเชื่อหรือวัฒนธรรมนั้นๆ เพื่อให้เข้าใจถึงความคิด การกระทำของชาวจีนและชาวไทย รวมถึงเห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม

มโนทัศน์ที่สะท้อนผ่านคำอวยพรจีนคือ ความเชื่อในขงจื้อ มโนทัศน์เกี่ยวกับสัตว์และพืช โดยความเชื่อในขงจื้อสะท้อนผ่านความคิดเรื่องความกตัญญู การตอบแทนสังคมและประเทศชาติ ส่วน สัตว์และพืชที่ปรากฏในคำอวยพรภาษาจีนคือ มังกร หงส์ เป็ดแมน ดาริน ดอกโบตั๋น สามสหายแห่งเหมันต์ (ต้นสน ต้นไผ่ ต้นเหมย) และ ผลท้อ คำอวยพรต่อไปนี้เป็นตัวอย่างคำอวยพรภาษาจีนที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิดความเชื่อบางประการของชาวจีน

ตัวอย่างที่ 15

亲爱的爸爸，今天是您的生日。是您和妈妈给了我生命，我会永远把这份感激珍藏在心底。今天，我要对您说出我心里回响了千万遍的祝福：生日快乐，永远健康！（林澜，2009:20）

Qīn'ài de bàba, jīntiān shì nín de shēngrì. Shì nín hé māma gěile wǒ shēngmìng, wǒ huì yǒngyuǎn bǎ zhè fèn gǎnjī zhēncáng zài xīndǐ. Jīntiān, wǒ yào duì nín shuōchū wǒ xīnlǐ huíxiǎng le qiān wàn biàn de zhùfú: Shēngrì kuàilè, yǒngyuǎn jiànkāng! (Lin Lan, 2009: 20)

คุณพ่อที่รัก วันนี้เป็นวันเกิดของคุณพ่อ คุณพ่อกับคุณแม่เป็นผู้ที่ให้ชีวิตกับลูก ลูกจะเก็บความรู้สึกขอบคุณนี้ไว้ในก้นบึ้งของหัวใจตลอดไป วันนี้ลูกจะกล่าวคำอวยพรที่สะท้อนก้องในหัวใจหลายสิบล้าน

รอบให้แก่คุณพ่อ: สุขสันต์วันเกิด ขอให้คุณพ่อ
สุขภาพแข็งแรงตลอดไป

ขงจื้อให้ความสำคัญกับความกตัญญูเป็นอย่างมาก ความกตัญญูเป็นหลักปฏิบัติข้อแรกและถือเป็นข้อที่สำคัญที่สุด จง ฉิง (钟澄 2556: 2-4) ให้ความเห็นว่า คุณธรรมที่สูงส่งที่สุดสำหรับบรรดานักปราชญ์ คือ ความกตัญญู หากผู้ใดไร้ซึ่งความกตัญญู ผู้นั้นไม่นับว่าเป็นมนุษย์ ความคิดเรื่องความกตัญญูได้ตกทอดจากรุ่นสู่รุ่น ชาวจีนในปัจจุบันก็ยังคงยึดถือหลักคำสอนข้อนี้

นอกจากความศรัทธาและการยึดถือปฏิบัติตามแนวความคิดของขงจื้อแล้ว คนจีนยังมีความผูกพันกับธรรมชาติอีกด้วย โดยสังเกตได้จากสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ภาพวาด และสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่มีลวดลายธรรมชาติ ความผูกพันดังกล่าวอาจเกิดจากแนวคิดที่มุ่งเน้นธรรมชาติของเหลาจื้อ(老子 Lǎozǐ) ผู้ก่อตั้งลัทธิเต๋า สุวรรณสถานานันท์ (2556: 122-124) กล่าวว่า

หากนำปรัชญาของเหลาจื้อกับขงจื้อมาเปรียบเทียบกัน จะเห็นได้ว่าปรัชญาของขงจื้อเน้นเรื่องจารีตประเพณี ส่วนปรัชญาเหลาจื้อเน้นเรื่องธรรมชาติ เหลาจื้อเห็นว่าธรรมชาติคือรากฐานของทุกสิ่ง เป็นทั้งแหล่งกำเนิดและความเสื่อม ชาวจีนจึงรักธรรมชาติ ชื่นชม และนำมาเปรียบกับสิ่งต่างๆ รอบตัว

ตัวอย่างคำอวยพรที่ 16 ด้านล่างคือ คำอวยพรที่มีการพูดถึงสัตว์และพืช

ตัวอย่างที่ 16

婚姻是人生的主题，是爱情的归宿，是家庭的起点，也是事业的契机，更是幸福日子开始计算的第一步。今天，花开并蒂、鸳鸯比翼的两位新人，将用自己的经历，继续谱写一曲和谐而甜美的爱情序。（魏宁，2010: 86-87）

Hūnyīn shì rénshēng de zhǔtí, shì àiqíng de guīsù, shì jiātíng de qǐdiǎn, yě shì shìyè de qìjī, gèng shì xìngfú rìzi kāishǐ jìsuàn de dì yī bù. Jīntiān, huā kāi bìng dì, yuānyāng bǐyì de liǎng wèi xīnrén, jiāng yòng zìjǐ de jīnglì, jìxù pǔxiě yī qū héxié ér tiánměi de àiqíng xùqǔ. (Wei Ning, 2010: 86-87)

การแต่งงานเป็นเรื่องสำคัญของชีวิต เป็นที่พักถาวรของความรัก เป็นจุดเริ่มต้นของครอบครัวและเป็นจุดสำคัญของการตัดสินใจในเรื่องอาชีพการงาน ยิ่งไปกว่านั้น การแต่งงานนับเป็นก้าวแรกของการเริ่มนับวันเวลาแห่งความสุข วันนี้ ความรักของคู่บ่าวสาวเปรียบประดุจดังดอกไม้สองดอกที่บ้านบนก้านดอกเดียวในช่วงเวลาเดียวกัน ประดุจดังเปิดแมนดารินบินเคียงคู่กัน ขอให้ทั้งคู่ใช้ประสบการณ์ที่มีของตนแต่งบทเพลงแห่งความรักที่น่าฟังและกลมกลืนกัน

คำอวยพรข้างต้นใช้เปิดแมนดารินเปรียบเทียบกับคู่บ่าวสาว
ปิยะแสง จันทร์วงศ์ไพศาล (2552: 204-205) กล่าวถึงเปิดแมนดาริน
ว่า เปิดแมนดารินคือสัญลักษณ์มงคลของงานแต่งงาน นอกจากนี้ ยัง
กล่าวอีกว่าเปิดแมนดารินทุกตัวมีคู่ชีวิตแค่ตัวเดียว แม้คู่ชีวิตของมัน
ตาย มันก็จะไม่หาคู่ใหม่ แต่จะตายตามคู่ของมันไป ด้วยเหตุนี้เอง
ชาวจีนจึงใช้เปิดแมนดารินในการเปรียบเทียบกับคู่บ่าวสาว

ตัวอย่างที่ 17

在你大喜的时刻，将最美的祝福送给你和
xxx: 祝你们新婚愉快，白头到老，永结同
心，幸福美满。真诚的希望你在 xxxx 年里工
作和生活双丰收。夏品桃李杏，冬赏松竹
梅。（方显辉, 2013: 124）

Zài nǐ dàxǐ de shíkè, jiāng zuì měi de
zhùfú sònggěi nǐ hé XXX: Zhù nǐmen
xīnhūn yúkuài, báitóudàolǎo, yǒng
jiétóng xīn, xìngfú měimǎn. Zhēnchéng
de xīwàng nǐ zài XXXX nián lǐ gōngzuò
hé shēnghuó shuāng fēngshōu. Xià pǐn
táo lǐ xìng, dōng shǎng sōng zhú méi.
(Fang Xianhui, 2013: 124)

ในวันแต่งงานของเธอ ขอส่งคำอวยพรที่งดงามที่สุด
ให้เธอและ... ขอให้พวกเธอมีความสุขในชีวิตแต่งงาน
แก่เฒ่าไปด้วยกัน จิตใจผูกพันกันตลอดไป สมบูรณ์
พูนสุข และหวังด้วยความจริงใจว่าเธอจะประสบ
ความสำเร็จทั้งในด้านการงานและการใช้ชีวิต หน้า

ร้อนซิมท้อ ลูกพลัม และแอปเปิ้ลคอต หน้าหนาวชม
ต้นสน ต้นไผ่ และต้นเหมย

มีการกล่าวถึงต้นไม้หลายชนิดในคำอวยพร แต่ผู้วิจัยขอเลือกอธิบายเฉพาะต้นสน ต้นไผ่ และต้นเหมย เพราะต้นไม้ทั้งสามชนิดนี้มีลักษณะพิเศษเหมือนกัน ดังที่ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล (2552: 223-230) อธิบายว่าทั้งต้นสน ต้นไผ่ และต้นเหมยเป็นต้นไม้ที่ทนต่อความหนาว ชาวจีนเรียกมันว่า 岁寒三友 suì hán sān yǒu “สามสหายแห่งเหมันต์”

จากการศึกษา มโนทัศน์ที่สะท้อนผ่านคำอวยพรไทย ได้แก่ความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ศาสนาอื่นๆ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยพบความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนามากที่สุด

พระพุทธศาสนาสัมพันธ์กับการใช้ชีวิตและความคิดของคนไทยอย่างแนบแน่น ความเชื่อในพระพุทธศาสนาของคนไทยสะท้อนผ่านความเชื่อเรื่องพระรัตนตรัย บุญ กรรม และสวรรค์ ตัวอย่างที่ 18 เป็นคำอวยพรที่กล่าวถึงพระรัตนตรัย

ตัวอย่างที่ 18

ขออำนาจรัตนตรัยจัดทุกข์
ให้อยู่สุขปรีดิ์เปรมเกษมสุนทร์
อายุยืนยาวนานผลทานจน
เพราะทำบุญวันเกิดประเสริฐเอย

(ยอดกมล, 2533: 114)

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยูรค์ ปยุตฺโต) (2561: 209) บัญญัติไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ว่า “รัตนตรัย” หมายถึงแก้ว 3 ประการ กล่าวคือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ทั้งสามสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ชาวพุทธในประเทศไทยให้ความเคารพสูงสุด

นอกจากความเชื่อในพุทธศาสนา คำอวยพรที่ 18 ข้างต้นยังสะท้อนให้เห็นถึงประเพณีการทำบุญวันเกิดของชาวไทยอีกด้วย

นอกจากนี้ คำอวยพรภาษาไทยยังมีการกล่าวถึงสัตว์และพืช เช่นเดียวกับคำอวยพรภาษาจีน จากการศึกษาคำอวยพรภาษาไทย จำนวน 750 ตัวอย่าง ผู้วิจัยพบคำอวยพรที่กล่าวถึงสัตว์เพียง 1 ตัวอย่างเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ จึงอาจอนุมานได้ว่าคนไทยไม่นิยมใช้สัตว์ในการเปรียบเทียบกับคน

ตัวอย่างที่ 19

วันนี้เป็นวันศุภฤกษ์ แห่งวันนิมิตมงคลคล้ายวันเกิดของท่าน ขออวยพรให้ท่านได้ประสบแต่ความเจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ ความเป็นที่พึงพิงให้ความอบอุ่นใจแก่บุตรหลาน เป็นร่มไทรใหญ่อันร่มรื่นอันเป็นที่พักอาศัย ทำราวรังของนกกาตลอดไป (ยอดกมล 2533: 133)

คำว่า “นกกา” หมายถึง บุตรหลาน เพราะร่มไทรใหญ่อันร่มรื่นหมายถึงผู้ใหญ่ ดังนั้น บุตรหลานที่อาศัยพึ่งพิงบารมีของผู้หลักผู้ใหญ่จึงเปรียบเสมือนนกกา

ต้นไม้มงคลของไทยที่ถูกใช้ในการเปรียบเทียบกับหลายชนิด จากข้อมูลตัวอย่างคำอวยพร ผู้วิจัยพบการกล่าวถึงดอกกรัก ต้นไทร และต้นโพธิ์ ตัวอย่างคำอวยพรที่ 20 เป็นคำอวยพรที่กล่าวถึงดอกกรัก

ตัวอย่างที่ 20

เมื่อดอกกรักบานแย้มแจ่มใสสวย

กลั่นระรวยซึ่งซาบอาบนาสา

ไอบุณรรักอบอวนไปในทุกครา

วันวิวาห์จึงหวานซึ่งตรึงฤทัย

ด้วยเธอนั้นเป็นที่หมายสายสวาท
งามพิลาสคือนั่นน้องคู่องใส
ตั้งจันทร์เพ็ญเด่นแจ่มแสงนวลโย
จะหลอมใจมั่นหมายสายสัมพันธ์

(นพดล สังข์ทอง, 2554: 123)

“ดอกรักบาน” หมายถึงความรักที่เกิดขึ้น ด้วยชื่อของมันที่
พ้องเสียงกับคำว่า “รัก” คนไทยจึงใช้ดอกรักในการเปรียบเทียบกับ
ความรัก คำว่า “ดอกรัก” จึงปรากฏในคำอวยพรภาษาไทยเนื่องใน
โอกาสแต่งงานบ่อยครั้ง ส. พลายน้อย (2554: 154-157) เห็นว่าคน
ไทยเข้าใจตรงกันว่าดอกรักสื่อความหมายโดยตรงถึงความรัก เช่น
การซื้อหนังสือที่มีหน้าปกเป็นรูปดอกรักไปให้คนที่ชอบหมายถึงการ
สารภาพรัก ทั้งผู้ให้และผู้รับเข้าใจความหมายของการสื่อสารตรงกัน

สิ่งที่เห็นได้ชัดจากการวิเคราะห์ความคิด ความเชื่อ และมโน
ทัศน์ที่ปรากฏในคำอวยพรภาษาจีนและภาษาไทยก็คือ ศาสนาพุทธมี
อิทธิพลต่อคนไทย แต่ศาสนากลับไม่มีอิทธิพลต่อสังคมจีนมากนัก
ชาวจีนส่วนใหญ่ศรัทธาในคำสอนของขงจื้อและลัทธิต่างๆ มโนทัศน์
ต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นสะท้อนผ่านคำอวยพรและทำให้เราเข้าใจ
ถึงความรู้สึกนึกคิดของชาวจีนและชาวไทย

6. สรุป

รูปแบบของคำอวยพรภาษาจีนและภาษาไทยมีทั้งร้อยแก้ว
และร้อยกรอง คำอวยพรในภาษาจีนและภาษาไทยมีที่มาต่างกัน
กล่าวคือ คำอวยพรภาษาจีนมีที่มาจากสำนวน วรรณกรรม เพลงและ
คำพูดของบุคคลผู้มีชื่อเสียง ส่วนคำอวยพรภาษาไทยมีที่มาจากพระ
ราชดำรัสของพระมหากษัตริย์ คำอวยพรของพระสงฆ์ สำนวน คำ
พังเพยและคำพูดของผู้ที่มีชื่อเสียง นอกจากนี้ ความถี่ของการใช้

ภาพพจน์ในคำอวยพรภาษาจีนและภาษาไทยต่างกันมาก คำอวยพรภาษาจีนใช้โวหารภาพพจน์ทั้งหมด 438 ครั้ง คำอวยพรภาษาไทยใช้โวหารภาพพจน์ทั้งหมด 127 ครั้ง ภาพพจน์ที่ใช้มากที่สุดในการอวยพรภาษาจีนและภาษาไทยคือ อุปมาหรือการเปรียบเทียบ มโนทัศน์ที่ปรากฏในคำอวยพรจีนมากที่สุดคือความเชื่อเกี่ยวกับขงจื้อ และยังมีการกล่าวถึงสัตว์ พืชและต้นไม้ต่างๆ เช่น เป็ดแมนดาริน ต้นสน ต้นไผ่ และต้นเหมย ส่วนมโนทัศน์ที่ปรากฏในคำอวยพรไทยมากที่สุดคือความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ คำอวยพรภาษาไทยไม่นิยมนำสัตว์มาเปรียบเทียบกับคนเหมือนคำอวยพรภาษาจีน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

จงฉิง. (2556). *ปรัชญาขงจื้อ กตัญญู ธรรมคู่ฟ้าดิน*.

กรุงเทพมหานคร: แสงดาว.

นพดล สังข์ทอง. (2554). *เขียนคำอวยพรแต่งกลอนส่งความสุขทุก*

เทศกาล. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสถาพรบุ๊คส์ จำกัด.

ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล. (2552). *108 สัญลักษณ์จีน*.

กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

เผิง โห้วหลัน. (2553). *ปรัชญาจีน จากขงจื้อถึงเหมา เจ๋อตง*. แปล

จาก ส.สุวรรณ. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.

พรทิพย์ พุกผาสุก. (2551). *ภาษาที่ใช้ให้พรในสังคมไทย*.

กรุงเทพมหานคร: แม็กเอ็กซ์เพรส.

ภานุศร เครือปัญญาดี. (2553). *พรวิเศษของพ่อ*. กรุงเทพมหานคร: ริช.

ยอดกมล. (2533). *คำอวยพรต่างๆ*. กรุงเทพมหานคร: อำนวยสาสน์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.*

2554. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.

ราชบัณฑิตสถาน. (2550). *หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนและ
ภาษาฮินดีฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพมหานคร:
ราชบัณฑิตยสถาน.

วิจิตรมาตรา, ชุน. (2541). *สำนวนไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

ศรัทธา. (2519). *คำคมและคำอวยพร*. กรุงเทพมหานคร: เสริมวิทย์
บรรณาการ.

ส. พลายน้อย. (2554). *พืชมงคลไม่มงคล*. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพมหานคร: พิมพ์คำ.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2561). *พจนานุกรม
พุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*. กรุงเทพมหานคร:
สหธรรมิก.

สุวรรณา สถาอนันท์. (2556). *กระแสดารปรัชญาจีน*. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพมหานคร: สยามปริทัศน์.

อึ้งเสี่ยวป้อ. (2556). *รวมสุดยอด คำคม คำอวยพร คำสอน “วัน
สำคัญ”*. กรุงเทพมหานคร: บুদ্ধ์ ฑู ยู.

เอกรัตน์ อุดมพร. (2553). *คำอวยพร คำกล่าวในโอกาสต่างๆ*.

กรุงเทพมหานคร: เรื่องแสงการพิมพ์ (2002).

ภาษาจีน

Deng Xiangdong, Deng Xiangsheng 邓向东, 邓向生. (2009).

Zhujiu Ci, Quanjiu Ci, Jiuling Youxi 祝酒词、劝酒

词、酒令游戏. (คำกล่าวตอนดื่มอวยพร คำกล่าวเพื่อเชิญ

ดื่ม เกมสันทัดดื่ม). Taiyuan: Shanxi Kexue Jishu

Chubanshe.

- Fang Xianhui 方显辉. (2013). **Zhufu Ci Quanshu 祝福词全书**. (หนังสือรวมคำอวยพร). Shanghai: Shanghai Kexue Jishu Chubanshe.
- Hao Jianjie 郝建杰. (2014). **Zizhi tongjian yizhu 资治通鉴译注**. (คำแปลและคำอธิบายจื๊อจื๊อหงเจี้ยน). Shanghai: Shanghai Sanlian Shudian.
- Lin Lan 林澜. (2009). **Changyong Zhufu yu yi ben tong 常用祝福语一本通**. (รอบรู้เรื่องคำอวยพรที่ใช้อยู่). Wuhan: Hubei Meishui Chubanshe.
- Lu Shuangbo 吕双波. (2010). **Zhujiu Ci Daquan 祝酒辞大全**. (รวมคำกล่าวต้อนรับอวยพร). Shanghai: Wenhui Chubanshe.
- Wei Ning 魏宁. (2010). **Hunli Zhufu Fayangao 婚礼祝福发言稿**. (ร่างคำกล่าวสุนทรพจน์คำอวยพรเนื่องในโอกาสแต่งงาน) Taiyuan: Shanxi Kexue Jishu Chubanshe.
- Wu Liquan 吴礼权. (2006). **Xiandai Hanyu Xiucixue 现代汉语修辞学**. (การศึกษาภาพพจน์ในภาษาจีนปัจจุบัน). Shanghai: Fudan Daxue Chubanshe.
- Yang Benxiang 杨本祥. (2008). **Hanyu Chengyu Suyu Duizhao Cidian 汉语成语俗语对照词典**. (พจนานุกรมเปรียบเทียบสำนวนสุภาษิตภาษาจีน). Nanjing: Nanjing Daxue Chubanshe.
- Zhang Chao 张超. (2012). **Jingdian Zhujiu Ci Quanshu 经典祝酒辞全书**. (หนังสือรวมคำกล่าวคลาสสิกต้อนรับอวยพร). Chongqing: Chongqing Chubanshe.

The Origins, Figures of Speech, and Cultural Reflections of Chinese and Thai Blessings

Ungwara Kunlawanvichit
Chanyaporn Chawala

Abstract

Blessings show speaker's care, resulting in listeners and speakers have good feelings towards each other. This article aims to study blessings in Chinese and Thai. It focuses on analyzing and comparing their origins, patterns, figures of speech, concepts, customs and cultures reflected in Chinese and Thai blessings.

After collecting and analyzing the data, it is found that the forms of Chinese and Thai blessings are similar; they are in prose and poetry. Also, there are words showing occasions at the beginning and the end of a sentence. Besides, Chinese and Thai Blessing have their own unique characteristics. The rhetorical figure that is used reflects concepts and beliefs of the people. Thus, we can absorb semantic knowledge through the usage of all forms of language, and obtain social science knowledge through concepts, customs and cultures which reflected through the blessings.

Keywords: *blessing, Chinese language, Thai language, cultural reflection*